

A HELYES LEVEGŐVÉTEL, A LEGATÓK ÉNEKLÉSÉNEK
MESTERE
**MARTON ÉVA JÓ TANÁR-DIÁK VISZONYRA,
S FÁRASZTÓ, DE HASZNOS METÓDUSOKRA EMLÉKEZIK**
Réfi Zsuzsanna interjú-sorozata

Sipos Jenő, Marton Éva és Edita Gruberova

Nem támogatta a felvételét, később mégis ő lett Marton Éva tanára a Zeneakadémián. S bár az énekesnő nem tartotta jónak, hogy mindig ugyanazokat a skálákat erőltette, helyes levegővételt, s a különböző fekvések zökkenőmentes összekapcsolását remekül oktatta, olyannyira, hogy ennek a világhírű szoprán pályáján és későbbi tanári pályafutása alatt is hasznát vette. A legendás énekmesterek sorozatában az olasz technikát tanító, számos neves művészt útjára indító tanárról, dr. Sipos Jenőről már Tokody Ilona is megemlítette Berdál Valériáról szóló visszaemlékezésében, s most Marton Éva idézi vissza a vele folytatott munkát, az által tanított technikák előnyeit és hátrányait, valamint a pályájára gyakorolt hatását.

– Miért hálás első tanárának, Rösler Endrének? Egy korábbi interjúban említette, hogy Rösler halála után senki nem akarta tanítványként vállalni az akadémián. MI volt ennek az oka?

– Az első évben, amikor jelentkeztem, nem vettek fel a Zeneakadémiára. A második próbálkozásomra azonban már sikerrel jártam, s akkor Rösler Endre, a kiváló, nagynevű tenor énekes tanítványa lettem. Akkoriban ő már nagyon keveset énekelt, de nekem még volt szerencsém hallani az Operaházban, kulturált lírai hanggal bírt. Tanárként távolságtartó volt, nem alakult ki köztünk mester-tanítvány kapcsolat. Főleg csak dalokat tanultam nála, viszont hálás vagyok neki, mert figyelmeztetett viselkedési hibáimra, öltözködésemmre és beszédemre, aminek nagy hasznát vettem. S

miután nagyon zárkózott, félénk voltam egyébként, észrevételei segítettek, amikor a művészvilággal való kapcsolatom megkezdődött. S aztán az osztálytársaim az évvégi vizsgán kirostálódottak, így egyedül maradtam az évfolyamban. A következő tanév első féléve végén hirtelen meghalt Rösler tanár úr, és én a Zeneakadémián akkoriban egyik legkeresettebb énekmesteréhez, dr. Sipos Jenőhöz kerültem, akit érdekes módon én választottam, miután – hogy miért nem tudom – senki nem akart velem foglalkozni.

– *Hogyan kezdődött a közös munka?*

– Az első órám onnan kezdődött, hogy azért egy kicsit meglepődtem, amikor megmondta, hogy ő nem támogatta annak idején a felvételimet és megígérte, hogy majd megmutatja nekem az ezzel kapcsolatos feljegyzéseit. Később meg is mutatta, és nem volt hízelgő... Ma már elmondhatom, hogy a jóslata – hála Istennek – nem vált be. Ezzel kapcsolatban meg is fogadtam akkor, hogyha valaha saját tanítványaim lesznek, akkor az első perctől kezdve önállóságra, önbizalomra fogom őket tanítani. Szárnyakat kell adni nekik, hogy minél hamarabb megállják helyüket az életben!

– *Mi volt a legfontosabb, amit Sipos tanított? Mennyire mutatkozott meg az oktatási metódusában, hogy ő Stracciari-tanítvány volt?*

– Sipos tanár úr konzervatív, vaskalapos mester volt. Emlékszem még pályakezdő koromban is bejött az előadás előtt engem beénekelteni ugyanazokkal a skálákkal, amelyekkel zeneakadémiai éveim alatt „gyötört”. Később megtapasztaltam, hogy minden szerep, minden nap, minden színház más beéneklést kíván, hiszen a nap minden órájában más diszpozícióban vagyunk. Le akarta szűkíteni a hangomat, ami eleve hibás elképzelés, mert egy hangot nem lehet leszűkíteni, legfeljebb a dinamikát csökkenteni... Ellenben nagyon jól megtanította a helyes levegővételt, a különböző fekvések zökkenőmentes összekapcsolását, a magánhangzók kiegyenlítését, a legatók éneklését és a frázis végének tartását Stracciari mesterének köszönhetően. Nem énekeltetett agyon, nem kellett nehéz Verdi-áriákat előadnom. Ha szabad azt mondanom: edzett és iskolázott, ami unalmas és fárasztó volt, de egyáltalán nem haszontalan.

– *Volt olyan technika, amit Sipostól tanult és később, tanárként hasznát látta?*

– Kétségkívül, amiben nagymester volt Sipos tanár úr, az a helyes és megfelelő légzéstechnika kialakítása, a különböző fekvések zökkenőmentes összekapcsolása, valamint a megfelelő legato éneklése volt. Ezeket mind-mind átvettem tőle, s az időközben megszerzett tapasztalataimmal kibővítem, a mai napig tovább is adom a tanítványaimnak

Marton Éva tanít
(lfze.hu)

– *Ön szerint mi volt Sipos titka? Hiszen olyan növendékek kerültek még ki a keze alól, mint Hamari Júlia, Kelen Péter, Polgár László vagy Kálmándy Mihály.*

– Hogy mi volt a titka, nem tudom, az azonban biztos, hogy minden alkalommal nagyon komolyan dolgoztunk. Én igyekeztem elsajátítani mindazt, amit Sipos tanár úr nekem elmagyarázott. Az pedig, hogy kitűnő kollégák kerültek ki kezei közül, úgy vélem, egyrészt annak is volt köszönhető, hogy jó választotta ki a növendékeit, akik közül mindenki nagy tehetséggel bírt.

– *Mennyire látta meg Önben a későbbi repertoárt, azt, hogy hová tud eljutni?*

– Azt, hogy tudok énekelni, már az első közös óráinkat követően nagyon jól tudta Sipos tanár úr. Ennek ellenére arról, hogy milyen pályát fogok befutni később, nem nagyon volt jóslata. Tulajdonképpen csak később, menet közben látta meg, amikor hosszútávú terhelhetőségem nyilvánvalóvá vált, hogy jelentős karrierre vagyok képesek.

– *Milyennek látta emberileg?*

– A közös munkánk vége felé volt az az érzésem, hogy közelebb kerültünk egymáshoz és egy jó tanár-tanítvány viszony alakult ki.

– *Később találkoztak még?*

– 1985. május 24-én még felléptem Sipos Jenő tanár úr 75. születésnapjára rendezett gálán a Budapest Kongresszusi Központban. Ezt követően én többet nem találkoztam vele, később a kilencvenes évek elején Zoli, a férjem tartotta vele a kapcsolatot, mint az Interkoncert elnöke, amikor fiatal énekeseket küldött hozzá a meglévő hibáik kijavítására.

Sipos Jenő köszöntése 75. születésnapján a Budapest Kongresszusi Központban. A Mester mellett Marton Éva. A kép balszélén Faragó András

– *Milyen technikai hiátusok miatt irányította hozzá a művészeket? S miként vélekedett a munkájáról a férje, dr. Marton Zoltán? Sikerrel járt a fiatalokkal?*

– Sipos Jenő tanár úrral én nagyon jó – szinte baráti viszonyt ápoltam – idézi vissza dr. Marton Zoltán. – Mint az Interkoncert elnöke, módomban állt kihasználni ezt a kapcsolatot és jónéhány fiatal énekest küldtem hozzá a meglévő hibáik kijavítására. Különösen a helyes és megfelelő légzéstechnika kialakítása, a különböző fekvések zökkenőmentes összekapcsolása, valamint a megfelelő legato éneklése volt az, ahol a mester segíteni tudott. Az énekesek közül nem is egy, szép karriert futott aztán be.

Marton Éva és Zoltán a Salzburgi Fesztivál megnyitóján, 1982
(orszagut.com)

Dr. Sipos Jenő Faragó Andrással

Dr. Sipos Jenő operaénekes (tenor), énekpedagógus, Spieler Ferenc női divat kereskedő és Fispán Mária gyermekeként született Kecskeméten, 1910. július 20-án. Tanulmányait 1936-tól a budapesti Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola operaének és énektanárképző szakán Molnár Imre, majd Olaszországban Riccardo Stracciari növendékeként végezte.

1939 és 1944 között a zsidótörvények miatt csak az OMIKE Művészakció rendezvényein szerepelhetett. 1961-től a Zeneakadémia tanára, majd 1970-től 1981-ig egyetemi tanára volt. 1977 és 1980 között a Frankfurt am Main-i Städtische Bühnen énekmestere, 1979-től 1986-ig Teheránban, 1981 és 1983 között Tokióban volt énektanár. 1983-tól a Magyar Állami Operaház énektanáraként működött. Énekkurzusokat vezetett Ausztriában, a Német Szövetségi Köztársaságban, Norvégiában és Svájcban.

Pedagógiai műve: Hangképzés az énekkarban.

Több világhírű magyar operaénekes mestere volt, mint: Gulyás Dénes, Fried Péter, Hamari Júlia, Kálmándy Mihály, Kelen Péter, Kincses Veronika, Marton Éva, Miller Lajos, Pitti Katalin, Polgár László, Takács Klára, Tokody Ilona.

Dr. Sipos Jenő Budapesten, 2000. december 27-én hunyt el.